

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни: «Ціноутворення»
для студентів заочної форми навчання
напряму підготовки 6.050304 – «Економіка підприємства»

Харків, ХНАДУ 2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор

І.П.Гладкий

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни: «Ціноутворення»
для студентів заочної форми навчання
напряму підготовки 6.050304 – «Економіка підприємства»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол №__від ____

Укладачі:

Онісіфорова В.Ю.

Токар І.І.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків, ХНАДУ 2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни: «Ціноутворення»
для студентів заочної форми навчання
напряму підготовки 6.050304 – «Економіка підприємства»

Затверджено методичною
радою університету
протокол № ____ від _____

Харків, ХНАДУ 2012

Укладачі: доц. Онісіфорова В.Ю.
ас. Токар І.І.

Кафедра економіки підприємства

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Ціноутворення» належить до циклу вибіркових дисциплін економічної підготовки фахівців галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» за напрямом 6.050304 – «Економіка підприємства».

Метою викладання дисципліни є формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств.

Предметом навчальної дисципліни є закономірності, принципи ціноутворення на підприємстві.

У відповідності до навчального плану підготовки бакалавра за напрямом підготовки 6.050304 – «Економіка підприємства» для студентів факультету заочного навчання по дисципліні «Ціноутворення» передбачена контрольна робота.

Метою контрольної роботи є перевірка засвоєння знань, отриманих шляхом самостійного опрацювання теоретичних питань з дисципліни «Ціноутворення».

Задача написання контрольної роботи - опрацювання теоретичного матеріалу та виконання практичного завдання скласти: калькуляцію собівартості та ціни продукції, розрахувати амортизацію основних фондів, визначити ціну продукції та розрахувати розмір прибутку підприємства.

Контрольна робота складається з двох теоретичних питань та практичного завдання, що відповідають індивідуальному варіанту.

На титульному листі роботи необхідно указати найменування університету, кафедри, групи, номер варіанту, своє прізвище, ім'я та по батькові. Контрольну роботу після її виконання необхідно здати на рецензію, а потім захистити викладачеві. Студенти, які своєчасно не виконали контрольну роботу або не захистили її, до заліку не допускаються. Перелік теоретичних питань і практичного завдання контрольної роботи наведені у першому та другому розділах методичних вказівок.

1. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Теоретична частина контрольної роботи складається з двох запитань відповідно до змісту навчального курсу. Відповіді на запитання виконуються у вигляді текстового документу. Обсяг відповідей – до 5 сторінок комп'ютерного тексту по кожному.

Порядковий номер контрольних запитань обирається відповідно до останніх двох цифр номеру залікової книжки студента. Вибір першого питання виконується за допомогою таблиці 1.1, другого питання – таблиці 1.2.

Таблиця 1.1 – **Порядковий номер першого контрольного запитання**

Перед остання цифра	Остання цифра номеру залікової книжки									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
2	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
5	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
8	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Таблиця 1.2 – **Порядковий номер другого контрольного запитання**

Остання цифра	Передостання цифра номеру залікової книжки									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
0	23	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	11	1	13	14	15	16	17	18	19	20
2	21	22	2	24	25	26	27	28	29	30
3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
5	21	22	23	24	25	26	27	1	2	3
6	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
7	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8	24	25	26	27	28	29	30	1	2	3
9	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ЗАПИТАНЬ.

1. Визначення ціни і ціноутворення.
2. Функції цін.
3. Види цін.
4. Структура роздрібною ціни.
5. Система факторів встановлення цін.
6. Внутрішні та зовнішні чинники ціноутворення.
7. Державна цінова політика.
8. Методи державного регулювання цін.
9. Державне регулювання цін у зарубіжних країнах.
10. Визначення поняття «витрати підприємства».
11. Класифікація витрат.
12. Загальне поняття еластичності.
13. Види еластичності попиту.
14. Особливості ціноутворення на різних типах ринків.
15. Мета і методи аналізу взаємозв'язку «Витрати – обсяг виробництва - прибуток».
16. Графічний аналіз взаємозв'язку «Витрати – обсяг виробництва - прибуток».
17. Вплив змін цін на величину прибутку підприємства.
18. Витратні методи ціноутворення.
19. Ринкові методи ціноутворення.
20. Методи розрахунку націнки.
21. Основні цілі ціноутворення.
22. Цінова політика й цінові стратегії підприємства.
23. Функція поведінки витрат.
24. Методи розподілу витрат на постійну й змінну складові.
25. Порядок формування тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення.
26. Формування тарифів на послуги готельного господарства.
27. Порядок визначення тарифів на постачання електроенергії.
28. Світовий ринок та світова ціна.

29. Поняття світової базисної ціни.
30. Основні види світових цін.

Відповіді на контрольні запитання повинні бути розгорнутими, мати практичні приклади та містити інформацію про перспективні напрямки розвитку проблеми. В кінці роботи повинен бути список використаної літератури.

2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Завдання. На підставі вихідних даних, наведених в табл. 2.1, необхідно:

- скласти калькуляцію собівартості продукції;
- визначити ціну продукції;
- розрахувати розмір прибутку підприємства.

Таблиця 2.1 – Вихідні дані для розрахунку практичного завдання (базовий варіант)

Показник	Значення
Виробнича програма, од.	1500000
Вага заготовки, кг	0,07
Вартість матеріалу, грн./т	1650
Допоміжні матеріали, грн./од.	0,2
Витрати на електроенергію, грн./од.	0,16
Форма оплати праці	відрядна
Розцінка на виготовлення виробу, грн. /од.	3,26
Норматив заробітної плати допоміжних робітників, %	25*
Норматив додаткової заробітної плати (преміальні), %	25*
Норматив надбавок та доплат до основної заробітної плати, %	30*
Норматив відрахувань на соціальне страхування, %	40,2*
Вартість виробничого обладнання, грн.	900000
- термін експлуатації, роки	10*
- ліквідаційна вартість, %	5*
Вартість приміщення, грн.	1107600
- строк експлуатації, роки	40*
- ліквідаційна вартість, %	2*
Вартість інших основних фондів, грн.	90000
- строк використання, роки	8*
- ліквідаційна вартість, %	5*
Метод нарахування амортизації	прямолінійний
Норматив загальновиробничих витрат, %	15*
Норматив позавиробничих витрат, %	10*
Норматив транспортних витрат, %	8*
Норма рентабельності, %	20*
Податок на додану вартість (ПДВ), %	20*
Податок на прибуток, %	25*

Індивідуальний варіант вихідних даних визначається шляхом корегування даних базового варіанту (окрім показників з відміткою *) відповідно до двох останніх цифр номеру залікової книжки наступним чином:

- визначається корегуючий коефіцієнт:

$$K_k = 1 + \frac{ij}{100}, \quad (2.1)$$

де i – передостання цифра номеру залікової книжки;

j – остання цифра номеру залікової книжки студента.

- визначається індивідуальний варіант значення показника:

$$P_{\text{інд}} = P_{\text{баз}} \cdot K_k, \quad (2.2)$$

де $P_{\text{баз}}$ – базове значення відповідного показника.

Результати підрахунку індивідуального варіанту завдання, а також результати розрахунків в цілому надати у табличному вигляді.

Хід виконання завдання.

Всі показники визначаються на одиницю продукції та на весь обсяг виробництва.

Порядок розрахунку основних показників:

1. Сума матеріальних витрат на виробництво продукції:

$$MB = MB_{\text{ом}} + MB_{\text{дп}} + MB_e, \quad (2.3)$$

де $MB_{\text{ом}}$ – матеріальні витрати на основні матеріали, грн.;

$MB_{\text{дп}}$ – матеріальні витрати на допоміжні матеріали, грн.;

MB_e – матеріальні витрати на електроенергію, грн.

Матеріальні витрати на основні матеріали для одиниці продукції:

$$MB_{\text{ом1}} = B_3 \cdot Ц_m, \quad (2.4)$$

де B_3 – вага заготовки, т;
 C_m – ціна матеріалу, грн. /т.

Матеріальні витрати на основні, допоміжні матеріали та енергоносії для всієї виробничої програми:

$$MB_i = MB_{li} \cdot V, \quad (2.5)$$

де MB_{li} – відповідні витрати на одиницю продукції, грн. ;
 V – виробнича програма, од.

2. Фонд заробітної плати:

$$\Phi ЗП = ЗП_{осн} + ЗП_{доп} + НД, \quad (2.6)$$

де $ЗП_{осн}$ – основна заробітна плата, грн. ;
 $ЗП_{доп}$ – додаткова заробітна плата, грн. ;
НД – сума надбавок та доплат до заробітної плати.

Основна заробітна плата:

$$ЗП_{осн} = ЗП_{осн.роб} + ЗП_{доп.роб}, \quad (2.7)$$

де $ЗП_{осн.роб}$ – заробітна плата основних робітників, грн. ;
 $ЗП_{доп.роб}$ – заробітна плата допоміжних робітників, грн.

Заробітна плата основних робітників:

$$ЗП_{осн.роб} = P_1 \cdot V, \quad (2.8)$$

де P_1 – розцінка на виготовлення одиниці продукції, грн.

Заробітна плата допоміжного персоналу:

$$ЗП_{доп.роб} = ЗП_{осн.роб} \cdot \frac{N_{доп.роб}}{100}, \quad (2.9)$$

де $N_{доп.роб}$ – норматив заробітної плати допоміжних робітників, %.

Додаткова заробітна плата:

$$ЗП_{\text{дод}} = ЗП_{\text{осн}} \cdot \frac{Н_{\text{дод.ЗП}}}{100}, \quad (2.10)$$

де $Н_{\text{дод.ЗП}}$ – норматив додаткової заробітної плати, %.

Сума надбавок та доплат до заробітної плати:

$$НД = ЗП_{\text{осн}} \cdot \frac{Н_{\text{нд}}}{100}, \quad (2.11)$$

де $Н_{\text{нд}}$ – норматив надбавок та доплат, %.

3. Сума відрахувань на соціальний захист працівників визначається в залежності від загального фонду нарахованої заробітної плати та нормативів відрахувань у фонди соціального захисту:

$$В_{\text{соц.страх}} = \Phi ЗП \cdot \frac{Н_{\text{соц.страх}}}{100}, \quad (2.12)$$

де $Н_{\text{соц.страх}}$ – загальний норматив відрахувань на соціальне страхування.

4. Сума щорічних амортизаційних відрахувань визначається як сума нарахованої амортизації по кожній групі основних фондів з врахування терміну експлуатації та ліквідаційної вартості.

Сума річних амортизаційних відрахувань за прямолінійним методом:

$$А = В_{\text{оф.перв}} \cdot \frac{Н_{\text{а}}}{100}, \quad (2.13)$$

де $В_{\text{оф.перв}}$ – первісна вартість основних фондів, грн.;

$Н_{\text{а}}$ – річна норма амортизації, %.

Річна норма амортизації:

$$Н_{\text{а}} = \frac{В_{\text{оф.перв}} - В_{\text{оф.лікв}}}{T_{\text{сл}} \cdot В_{\text{оф.перв}}} \cdot 100\%, \quad (2.14)$$

де $V_{\text{оф.лікв}}$ – ліквідаційна вартість основних фондів, грн.;
 $T_{\text{сл}}$ – строк служби основних фондів, роки.

Ліквідаційна вартість основних фондів:

$$V_{\text{оф.лікв}} = V_{\text{оф.перв}} \cdot \frac{N_{\text{лікв}}}{100}, \quad (2.15)$$

де $N_{\text{лікв}}$ – норматив ліквідаційної вартості, %.

5. Цехова собівартість продукції:

$$\text{ЦС} = \text{МВ} + \text{ФЗП} + V_{\text{соц.страх}} + \text{А}. \quad (2.16)$$

6. Загальновиробничі витрати визначаються в залежності від цехової собівартості та відповідного нормативу витрат:

$$\text{ЗВВ} = \text{ЦС} \cdot \frac{N_{\text{ЗВВ}}}{100}, \quad (2.17)$$

де $N_{\text{ЗВВ}}$ – норматив загальновиробничих витрат, %.

7. Виробнича собівартість продукції:

$$\text{ВС} = \text{ЦС} + \text{ЗВВ}, \quad (2.18)$$

8. Позавиробничі витрати на виробництво продукції:

$$\text{ПВВ} = \text{ВС} \cdot \frac{N_{\text{ПВВ}}}{100}, \quad (2.19)$$

де $N_{\text{ПВВ}}$ – норматив позавиробничих витрат, %.

9. Повна собівартість продукції:

$$\text{ПС} = \text{ВС} + \text{ПВВ}. \quad (2.20)$$

10. Транспортні витрати:

$$\text{ТВ} = \text{ПС} \cdot \frac{N_{\text{ТВ}}}{100}, \quad (2.21)$$

де $N_{\text{ТВ}}$ – норматив транспортних витрат, %.

11. Кінцева собівартість продукції:

$$C = PC + TB. \quad (2.22)$$

12. Ціна продукції без ПДВ визначається в залежності від рівня запланованої рентабельності, тобто прибутку, та загальної собівартості продукції.

Прибуток підприємства:

$$П = C \cdot \frac{H_p}{100}, \quad (2.23)$$

де H_p – норма рентабельності, %.

Ціна без ПДВ:

$$Ц = C + П. \quad (2.24)$$

13. Ціна продукції з ПДВ:

$$Ц_{\text{ПДВ}} = Ц \cdot \left(1 + \frac{\text{ПДВ}}{100}\right), \quad (2.25)$$

де ПДВ – ставка податку на додану вартість, грн.

14. Дохід підприємства від реалізації продукції:

$$Д = Ц_{\text{ПДВ}} \cdot V. \quad (2.26)$$

15. Прибуток від реалізації продукції:

$$П_{\text{заг}} = (Ц - C) \cdot V. \quad (2.27)$$

16. Чистий прибуток підприємства після виплати податку на додану вартість:

$$ЧП = П_{\text{заг}} - ПП, \quad (2.28)$$

де ПП – сума податку на прибуток, грн.

Сума податку на прибуток:

$$\text{ПП} = \Pi_{\text{заг}} \cdot \frac{H_{\text{ПП}}}{100}, \quad (2.29)$$

де $H_{\text{ПП}}$ – ставка податку на прибуток, %.

Кінцеві результати калькуляції собівартості та ціни продукції надати у табличному вигляді в розрізі одиниці продукції та загального випуску. Округлення вартісних показників слід робити до сотих, тобто до копійок.

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий Кодекс України.
2. Закон України “Про ціни та ціноутворення” від 03.12.1990 р. // Рабочая газета. – 1990.- 1 грудня.
3. Типове положення щодо планування, обліку та калькуляції собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості: Затв. Постановою КМУ від 26.04.1996 №473 // Баланс. – 1997. - №41 (113). – жовтень.
4. Бугулов В.М. Ценообразование в условиях рынка: Учебное пособие. К.: МАУП, 1996. – 52 с.
5. Есипов И.Д. Цены и ценообразование. Тесты и задачи.. – СПб.: “Питер”, 1999. – 448 с.
6. Есипов И.Д. Цены и ценообразование. Учебник для вузов. – СПб.: “Питер”, 1999. – 448 с.
7. Збірник правил міжнародної торгівлі “Інкотермс-2000”. Офіційне видання Міжнародної торгівельної палати та коментарі фахівців. – К.: “Ліга підтримки підприємництва України”, 2004. – 202 с.
8. Иваниенко В.В. Ценообразование: Учебное пособие.-изд. 2-е, перераб. и доп. – Х.: Издательский Дом “ИНЖЭК”, 2003. –152 с.
9. Котлер Филип Основы маркетинга: Пер. с англ.. / Общ. Ред. Е.М. Пеньковой. – М.: Прогресс, 1990. – 370 с.
10. Уткин Э.А. Цены. Ценообразование. Ценовая политика. – М.: «Тандем», ЭКМОС, 1999. – 320 с.
11. Экономика предприятия: Учебник в 2 т. / Под ред. С.О. Покропивного. – К.: Изд. «Хвиля-прес», 1995. – 280 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до виконання контрольної роботи
з дисципліни: «Ціноутворення»
для студентів заочної форми навчання
напряму підготовки 6.050304 – «Економіка підприємства»

Укладачі: Онісіфорова Валентина Юріївна
Токар Інна Іванівна

Відповідальний за випуск: д.е.н., проф. Дмитрієв І.А.

Підп. до друк.	Формат 60×80	1/16 Бум. Тип №
Друк офсетний	Ум. др. л.	Нав - вид. л.
Тираж екз.		Ціна договірна
Зак. №		

ХНАДУ, ГСП, Харків, вул. Петровського, 25

Підготовлено у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті